

BASIN DUYURUSU

A) BANKALARARASI PARA PİYASASI VE DÖVİZ VE EFEKTİF PİYASALARINDA ARACILIK FAALİYETLERİNE SON VERİLMESİ

2 Ocak 2002 tarihli “2002 Yılında Para ve Kur Politikası ve Muhtemel Gelişmeler” başlıklı Basın Duyurusu’nda açıklandığı üzere, Merkez Bankası, 2002 yılı içinde, Bankalararası Para Piyasası (BPP) ve Döviz ve Efektif Piyasaları’nda (DEP) aracılık işlemlerinden aşamalı olarak çekilmeye başlamıştır. Merkez Bankası’nın aracılık faaliyetlerinden çekilmesinin amacı, bankalararası para ve döviz piyasalarının derinliğini artırmak, risk algılamalarının yansıtıldığı fiyatlama mekanizmalarının oluşabilmesini sağlamak ve zaman zaman bu piyasalarda gerçekleşen işlemlerin Merkez Bankası tarafı işlemler olarak algılanması sonucu para ve döviz kuru politikalarına ilişkin piyasalara karışık mesajlar verilmesini önlemektir.

Bu çerçevede, 1 Temmuz 2002 tarihinde başlayan Merkez Bankası’nın, BPP ve DEP döviz depo piyasasındaki aracılık faaliyetlerinden tedricen çekilme süreci, 2 Aralık 2002 tarihi itibarıyla tamamlanacaktır. Bu tarihten itibaren söz konusu piyasalarda bankaların Merkez Bankası aracılığı ile başka bankalardan borç alabilme limitleri (karşılaşan işlem limitleri) sıfırlanacaktır.

Merkez Bankası’nın BPP ve DEP’nda üstlendiği aracılık faaliyetlerinin sona ermesi, bankaların bu piyasalardan sağladığı Merkez Bankası kaynaklı Türk lirası ve döviz likiditesi miktarında herhangi bir azalmaya yol açmayacaktır. Bir başka ifade ile, bankaların Merkez Bankası ile yapacakları işlemler için mevcut borçlanma limitleri korunacaktır. Öte yandan, Merkez Bankası, BPP kanalıyla piyasalardaki likidite fazlalığını, ilan ettiği borç alma kotasyonları üzerinden ve banka bazında herhangi bir limit uygulaması olmaksızın, sterilize etmeye devam edecektir.

Bu çerçevede, daha önceki Merkez Bankası duyurularında da açıklanan ancak tekrar edilmesinde yarar görülen hususlar aşağıda yer almaktadır:

- a) Bankalar, BPP’nda 10:00-16:00 saatleri arasında Merkez Bankası’nın likidite sterilizasyonu amacı ile ilan ettiği borç alma, likidite sağlamak amacı ile ilan ettiği borç verme kotasyonlarından mevcut limitleri dahilinde işlem yapmaya devam edeceklerdir. Ayrıca, bankacılık sisteminde gün içinde oluşan geçici likidite ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla, 09:00-15:00 saatleri arasında bankalara mevcut limitleri dahilinde, gün sonunda ödenmek üzere sağlanan Gün İçi Limit (GİL) uygulaması devam etmektedir.

- b) Merkez Bankası'nın, BPP'nda 16:00-16:30 saatleri arasında "Borç Veren Son Mercı" fonksiyonu çerçevesindeki "Geç Likidite Penceresi (LON)" uygulaması devam edecektir. Bankalar geç likidite penceresinden limitsiz olarak, ancak, teminatları karşılığında Merkez Bankası borç verme kotasyonundan borç alabilecekler veya Merkez Bankası borç alma kotasyonundan borç verebileceklerdir.
- c) Piyasa yapıcısı bankalara açık piyasa işlemleri çerçevesinde sağlanan likidite imkanı uygulaması devam edecektir. Bilindiği üzere, söz konusu uygulama ile piyasa yapıcısı bankalara açık piyasa işlemleri çerçevesinde 22 Temmuz 2002 tarihinden itibaren Hazine Müsteşarlığı'nın ihraçlarından aldıkları/alacakları ve itfa edilmemiş DİBS'lerin ihraç değerlerinin yüzde 10'u ile sınırlı likidite imkanı tanınmıştır.
- d) Daha önceki duyurularımızda da belirtildiği üzere, uzun süre piyasaların artı Türk lirası rezervi ile açılması beklenmekle birlikte, önümüzdeki dönemde, piyasa gelişmeleri çerçevesinde Türk lirası likidite ihtiyacının ortaya çıkması halinde, gerekli likidite, gün içi repo ihalelerine başlamak suretiyle sağlanacaktır.
- e) BPP düzenlemeleri paralelinde, Merkez Bankası'nın DEP döviz depo piyasasındaki aracılık işlemleri de sona ermektedir. Ancak, kamu bankalarının 2001 yılı içinde, TMSF bünyesindeki bankalardan devraldıkları depolarla sınırlı olmak üzere aracılık işlemlerine devam edilecektir.
- f) Bankalar, DEP döviz depo piyasası çalışma saatleri içinde, kendilerine tanınan borçlanma limitleri çerçevesinde Merkez Bankası'ndan döviz deposu alabileceklerdir.
- g) DEP döviz depo piyasasında, Merkez Bankası'nın ABD doları ve euro cinsinden işlemler için haftalık vadede halen yüzde 20 olan borç verme faiz oranı, 2 Aralık 2002 tarihinden geçerli olmak üzere, yüzde 12'ye indirilmiştir.

B) ARALIK AYI TÜRK LİRASI DEPO ALIM İHALE PROGRAMI

Merkez Bankası'nın Türk lirası likidite fazlalığını sterilize etme işlemlerindeki etkinliğinin artırılması amacıyla, Nisan 2002'de Bankalararası Para Piyasası'ndaki mevcut işlem çeşitlerine ek olarak başlatılan 4 hafta standart vadeli Türk lirası depo alım ihaleleri Aralık ayında da sürdürülecektir.

Kasım ayında olduğu gibi Aralık ayında da Türk lirası depo alım ihaleleri her hafta Çarşamba ve Cuma günleri düzenlenecek ve her ihalede alınacak toplam tutar en fazla 200 trilyon Türk lirası olacaktır.

Bayram tatili öncesinde para talebinde beklenen artış nedeniyle, 4 Aralık 2002 tarihinde ihale düzenlenmeyecektir.

C) DÖVİZ ALIM İHALELERİ

Bilindiği üzere, 2002 yılında yaşanan ters para ikamesi süreci ve güçlü ödemeler dengesi sonucu ortaya çıkan döviz arz fazlasının Merkez Bankası rezervlerinde birikmesini sağlamak amacıyla, Nisan-Haziran 2002 döneminde Merkez Bankası'nca döviz alım ihaleleri düzenlenmiştir. Bu ihalelere, 28 Haziran 2002 tarihli Basın Duyurusu ile son verildiği, ancak koşulların tekrar oluşması durumunda yeniden başlanacağı duyurulmuştur.

Son dönemlerde, Merkez Bankası'nın döviz alım ihalelerine tekrar başlamasına ilişkin olarak, yazılı ve görsel basında çeşitli yorumlar yer almaktadır. Bu nedenle, yukarıda yer alan duyuruda belirtilen, Merkez Bankası'nın yeniden döviz alım ihalelerine başlaması için gereken koşulların hatırlanmasının yararlı olduğu düşünülmektedir. Yukarıda yer alan duyurumuzda da belirtildiği üzere, Merkez Bankası döviz alım ihalelerine, ödemeler dengesi ve ters para ikamesi sürecinde yaşanan gelişmeler sonucu döviz arz fazlasının oluşması durumunda tekrar başlayacaktır. Siyasi belirsizliğin ortadan kalkması, olumlu beklentilerin sürmesi ve programın kararlılıkla uygulanmaya devam edilmesi halinde, bu şartların oluşması kuvvetli bir olasılık olarak görülmektedir.

Bu çerçevede, ödemeler dengesi ve ters para ikamesi sürecine ilişkin gelişmeler Merkez Bankası'nca yakından takip edilmekte ve sürekli olarak değerlendirilmekte olup, programlı döviz alım ihalelerine tekrar başlanması durumunda önceden kamuoyuna duyurulacaktır.

Kamuoyunun bilgisine sunulur.